

משל לא ידע

בקשר לקטן במאמרו של אורי אבנרי, "מיבצע מלכות" (העולם הזה 1949), שבו התייחס לחלקו, כביכול, של מזכ"ל הי- הסתדרות, החבר ירוחם משל, במה שהוא מכנה, קשר להשתקת ארעל כשכל הי- תפקידים להשתקת חברת-התעופה הי- לאומית חולקו בין שר-התבורה, מז- כלל ההסתדרות ור- סמנכ"ל ארעל, שי- קיבלו פקודות-מיבי- צע מפורטות.

מאחר שהמאמר הנ"ל נתפרסם כי- עשרה ימים לאחר ישיבת הוועדה-הפ- על, אני מרשה לי- עצמי להניח שאורי אבנרי שמע לפני כתיבת המאמר, את הודעתו המוסמכת של המזכ"ל מעל בימת הוועדה-הפועל, כי הוא עצמו - וכן אף אחד מנציגי ההסתדרות המספלים בארעל - לא ידעו מראש, ובוודאי שלא, "תיכננו קשר" לשיתוק ארעל.

זאת, ויתירה מזו: אני, אישית, מודיעכם על דיברתי שבעת שגלויותי אל החבר משל בסיורו בעיירת-הפיתוח אופקים שי- נגב, נודע לנו רק מהחדשות בשידורי- ישראלי על הסיכוך ועל האמצעים שי- עומדים שר-התחבורה והנהלת ארעל לני- קוט בתגובה על האטת העבודה של הי- תחזוקנים או, כפי שהם סענו, "לעבוד על-פי הספר".

צר לי מאוד שאורי אבנרי, כחבר הי- וועדה-הפועל, המכבד את המוסד שהוא מייצג בו את תנועתו, נתפס הפעם ל- "אידיאטיקס", ולהנחה אפריורית בדבר אותו "קשר", אף-על-פי שהמזכ"ל הבהיר, כאמור, נקודה זו בסירוש בדבריו במ- ליאת הוועדה-הפועל - ולעניות דעתי, שי- לא במקרה.

שמואל פודר, דובר ההסתדרות, תליאביב

זכות אזרחית וחובה מוסרית

מקבלים אנחנו את זכותו הבסי- סית של האזרח לחופש הדיבור כי- ערך דמוקרטי מקודש. עם זאת, קרא- נו למשפחות השכולות להפגנת מח- אה בשעת הרצאתו השנייה של ח"כ- משה דיין באוניברסיטת "בראילון". עשינו זאת לאחר שעל פנייתנו בכ- תב לרקטור צ. קדרי בנושא זה, לא בא כל מענה.

נדהמנו לקרוא בעיתונים ציטוטים מהרצאתו הראשונה של ח"כ דיין, בה עסק בין היתר בהערכות, שמכת- מנע וגיטס מקודש של המילואים, לא היו משנים באופן משמעותי את מה- לך המלחמה.

לחצתק עמדתו זו, ערך ח"כ דיין ספקולציות סטטיסטיות בדבר מיספר האבידות של צה"ל בימי הלחימה הראשונים.

בתגובה ספונטאנית על דברים כז- אביס, אלה, בנושא רגיש זה, נזעקנו להפגין מחאה לקראת הרצאתו הי- שנייה.

מבלי להיות משפטנים, כאנשים מן היישוב, אשר בעבר הלא-רחוק שמו מיבטחם בשר-הביטחון ובהנהגת הי- מדינה דאז, והפקידו בידיהם גורל הבנים ומדינת ישראל, לא נוכל ל- שאת דיין מומבי בנושא האבידות, על-ידי אישים שהיו מופקדים על ביטחון ישראל והנהגת המדינה, בי- תקופה שקדמה לאסון יום הכיפור- יום - ובעצומה של המלחמה. יחא נושא זה לנביהם, בנחינת "של נעי- ליד מעל רגליך!"

נראה לנו, שהמחדלים הנוראים שקדמו למלחמת יום-הכיפורים ו- נמשכו בימים הראשונים של המיל- חמה, חולכים ומיטשטשים ונשכחים. זכותנו אזרחית - וחובתנו המו-

מה זה שרלטון?

במאמרו האחרון בסדרה, "הגיראדי: לתוך שטח ההריגה" (העולם הזה 1949), מסיים מר עמידור את המאמר במישפס: "רק עתה, לאחר ניסיונותיו האחרונים, למד צה"ל כי גם בעניין זה, כברבים אתי רים, לא היתה מקוריות אלא שגיאה שרלטאנית, בלתי-מבוססת ובלתי-נסלחת." יגעתו ומצאתי במילון אבן-שושן: "שר- לטן - חסרי-אחריות ומצפון, נוכל, מתע- תע, מכשיל אחרים בידיעותיו או במומי- חיותו המפוסקות."

אנא, מעט-נא במילים לועזיות, למען הקוראים הממוצעים חיים מודרניים, קריית-אחא

פילגש מיוחדת

מיספר הערות לכתבה, "אחד תשע שבע חמש" (העולם הזה, 1948). הגוש האפרו-ר(עב)-אסיאתי, הוא פילגש מיוחדת במינה: ממזומות עם הגוש המיו- רחי, הולכת למיטה עם הערבים, ודורשת את האתנו מארצות-המערב, וכשהמתת לא מגיע מייד בדואר-החור, הם שואגים "אימפריאליסטים", מה-גם שי- האימפריות הן גחלת-העבר.

א. קוסלר, אנטוורפן, בלגיה

במה מוחנו?

אין ברירה - באבידותינו מוחנו! רמי סיכמן, גבעתיים

חילום מבקשים

אנו חיילי יחידת ד.צ. ג/2628, בנינו במיודינו מועדון, ליחידתנו הממוקמת אי- שם. ציידנו את המועדון בעצמנו בכל מה שיכולנו, היינו מודים מאוד אם הית נמצא אדם או גוף שיוכל לתרום לנו שולחן פינג-פונג כדי שנוכל לבלות לידו את שעות הפנאי שלנו.

חיילי יחידת ד.צ. ג/2628, צה"ל

דיין ב"בריאיקן" ספקולציות סטטיסטיות

סרית, לחתריע באווני העם בישראל, על תופעות המורות והרסניות אלה. כוונתנו היתה למקד מחאה, ולמי- נועל הטיית אוזן, למי שאמר לפני מולחמת יום הכיפורים: "בעשר הי- שנים הקרובות יסארו גבולות ישר- אל קפואים בקוויחם הנוכחיים, אף לא תתחולל מילחמה גדולה נוספת" (מעריב, 24.7.73).

רגשותנו ודאגתנו למתרחש בישר- אל, מנחים אותנו במעשינו, כאזרחי- המדינה שביטחונה, עתידה ומוסריו- תה יקרים לנו, תובעים אנו שיוקס, ללא זיחוי נוסף, גוף שפוטט בעל סמכות רחבה, לחקור ולפסוק מי הם ומה חלקם של האחראיים בדוג הי- מדיני והביטחוני להיזדרזות הממו- שכת, שגרמה למחדלי מילחמת יום- הכיפורים.

אנחנו סבורים כי מן הראוי היה שאנשים שהיו אחראיים להנהגת הי- מדינה ולשמירת ביטחונה לפני מיל- חמת יום-הכיפורים, יפרשו מהחיים הציבוריים לאחר מה שפרה. אנו משוכנעים שהדבר חיוני ודחוף לשם מניעת הישנות מחדלים בעתיד, לטיהור האווירה במדינה, למניעת הי- תסכול ולחיזוק רוח העם.

קבוצת מישפחות שכולות ממילחמת יום-הכיפורים, תליאביב

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל- אביב, רחוב גוררון 3, מלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: "עולמפרס" • מודפס ב"דפוס החדש" בע"מ, תליאביב, רחוב בך • אבינודר • הפצה: "גד" בע"מ • גרופות: "צינקוגרפיה כספי בע"מ" • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קיא ירי

אני יודע אם ברגע זה, כשאתה מחזיק את גיליון העולם הזה בידך, אתה נותן את דעתך על כך שאתה קורא בעיתון-מצוייר, כיום, כשגם העיתונות היומית אינה עוד מידבר של אותיות והיא גדושה בצילומים ואיורים, האבחנה בין עיתון-חדשות לבין עיתון-חד- שות-מצוייר, כדוגמת העולם הזה, אינה מן הדברים הקלים.

ההבדל טמון בסוגייה שממלאת תמונה או סידרת תמונות בעיתון-מצוייר, ובמייוחד בכתבות מצולמות. לתמונה לא נועד תפקיד של איור וקישוט בלבד. היא מהווה, בדרך כלל, חלק בלתי-נפרד מהכתבה, משלימה וממיישה אותה. בגיליון רגיל של העולם הזה מתפרסמים בין 75 ל-80 צילומים. חלק מהם הוא צילומי-חדשות של צלמיי-עיתונות או של סוכנויות-החדשות. צילומים אחרים נבחרים מתוך ארכיון-הצילומים של המערכת.

עבודתו של צלם-מערכת היא, במידה מסויימת, עבודה כפויית-טובה. לעיתים, לצורך

הנשיא בהלוויית מחרשק לפני ואחרי

השגת תמונה בודדת אחת, עליו להשקיע שעות רבות של מעב, התרצות, חיפושים והמתנה. כדי לקרוא את החומר הכתוב יש להשקיע גם זמן. ספק אם יש קוראים רבים הנותנים דיין-חשבון לעצמם כיצד, באופן בלתי-מודע, הביאו אותם דווקא הצילומים לקייאת כתבה ססוייית ואיך, גם כן בתהליך תת-הכרתי, השפיעה עליהם הבעתו של אדם בצילום יותר מאשר נאמר עליו בטקסט שילוח אותה.

לבחירת התמונות המיועדות לסירוסם, לחיתוכן, לעריכתן ולעימודן בעמודי העיתון, מוקדשות לפעמים שעות עבודה רבות יותר מאשר לאיסוף החומר וכתבתו. צלמיי- המערכת יכולים לצאת לכיסוי אירוע מסויים, לצלם שם מאות צילומים, שרק בודדים מהם - לפעמים תמונה אחת בלבד - יופיעו על דפי העיתון.

יש עדייות מסייעות רבות לגירסה שאירועים רבים בהם נראים צלמיי-המערכת של העולם הזה ומהזיהם על-ידי הנוכחים, משפיעה עצם נוכחותם, בעקיפין, על האירוע. שני מיקרים לקוחים מתוך עבודת צלמיי-המערכת בשבוע שעבר, בלם-המערכת עידן אגמון צילם את ישיבת-הפתיחה של ועידת תנועת החרות בהרוב, כאשר פרצו מפגינים אל האולם בו נערכה הוועידה ושיטעו את הנאומים בקריאות, "חברון לפלסטינים!" מיהר עידן אל ההתקהלות שנוצרה סביבם. הוא הגיע לשם כאשר סדרנים ואנשי-מיטרה פינו את המפגינים, לא בצורה הכי נמוססת. אישי-ביטחון עצר אותו, מגע ממנו לצלם, הוזעק את מפקדו. זה עיכב את עידן והטיח בפניו: "מה אתם חושבים לעצמכם? שחיימו פה הצגות?"

מעידן נמנע אומנם לצלם את מפגיני המפגינים, אבל קרוב לוודאי שנוכחותו במקום תרמה לעובדה שאלה פונו בשיתות קצת פחות אלימות, מאלה שבחן השתמשו לפינוי מפגיני מוקד באותו יום בירושלים.

באותו יום צילמה צלמיי-המערכת, אילנה בן-ארי, את הלווייתו של בני מחרשק. היא החלה בצילומים בטכני-זכרון שנערך ברחבת הוועדה-הפועל בתליאביב, כאשר הסתיים הטכס הארוך ניטש על כיתפי כערו של בני אל מחוץ לרחבה, הגיע למקום גם ח"כ משה דיין. הוא בא באיחור. הארון כבר נלקח. הוא עמד לחזור, כשהבחין בעדשת מצלמתה של אילנה המופנית אליו. דיין השפיל ראשו וניצב דומם מול הרחבה הריקה. צלמיי-הקברות של קיבוץ גבעתי-השלושה, שם הוטמן ארונו של בני, צילמה אילנה את צברת המדינה שניצבה סביב הקבר הפתוח. בין הנוכחים היה גם נשיא המדינה, אפריים קציר. עד לתי- חילת טכס-האשכבה שוחח קציר בלבביות עם מכרים וידידים שפגש במקום. לפתע הבחין הנשיא במצלמתה של אילנה. החיוך נימחה מעיניו. הוא הרציץ. מבט של תוגה כיסה את פניו (ראה תמונות).

תמונה